

2.4. Tõmba vale täht / valed tähed selgelt maha. 7 punkti

Pidin pea(t, d)selt kohtuma tuttava arhi(t, d)ektiga, et minna koos teatrisse. Eelistasime mõ(t, tt)etule jandile Andrus Kiviräha komöödiat „Vassiljev ja Bubõr...”. Enne teatrisse sisenemist peatusime afi(š, šš)i ees ja uurisime lähemalt näidendi peaosalisele tehtud meisterli(k, kk)u grimmi. Arutlesime selle üle, millised on tänapäeva fotograaf(i, ij)a võimalused inimesi täiuslikuks muuta. Järsku ehmatasin, sest ei suutnud meenutada, kas olin joonestajalt saadud plaanid sei(f, ff)i pannud ja korteriukse sne(p, pp)risse tõmmanud. Kaalusin kahe var(i, j)andi vahel: kas minna koju tagasi ja jääda etendusest ilma või loota me(h, hh)anismile, mis automaatselt ukse sulgeb. Kirusin oma hoolima (t, tt)ust ja otsustasin etenduse kasuks. Garderoobis märkasin, et ülikonnale eelistab publik mugavat igapäevast riietust, vaid (p, b)uhvetis vilksas mõni sametkleidis naine ja kikilipsustatud mees. Varsti kõlas tunnusmelood(i, j)a ja kõi(k, kk)i vaatajaid oodati saali etendust nautima.

Täidab
hindaja

0,5 p

43

44

0,5 p

45

0,5 p

46

0,5 p

47

48

0,5 p

50

0,5 p

51

0,5 p

52

53

0,5 p

54

0,5 p

55

56

Punkte kokku:

2.5. Vali õige sõnavorm ja kirjuta see lünka. 5 punkti

1. Väikesel Mallel oli kombeks _____ närida.	küüsi/küüni
2. Ema märkas, et _____ on tassis jahtunud.	kohv/kohvi
3. Isa arvas, et moosile tuleks lisada _____, siis saab _____ maitsest lahti.	suhkrut/suhkurt mõru/mõrust
4. Vanaema otsis sobivaid _____, et purgid sulgeda.	kaani/kaasi
5. Küll võivad ikka _____ lood meie linnas juhtuda!	õudsed/õudsad
6. Valged _____ põlesid kauem kui punased.	küündlad/küünlad
7. Miks sul on nii palju _____?	muresid/muresi
8. Oskarile meeldis _____ peal istuda ja mõtiskleda.	kiigu/kiige
9. Heade _____ töö on alati olnud kõrges hinnas.	rätsepate/rätseppade

0,5 p

57

0,5 p

58

0,5 p

59

60

0,5 p

61

0,5 p

62

0,5 p

63

0,5 p

64

0,5 p

65

0,5 p

66

Punkte kokku:

2.6. Leia tekstist mõiste ja kirjuta see õige tähenduse juurde. 5 punkti

Dramaatika on üks kirjanduse kolmest põhiliigist lüürika ja eepika kõrval. Dramaatika žanrid on tragöödia, komöödia ja draama. Näidendite kompositsiooni iseloomustab jagunemine vaatusteks, piltideks ja stseenideks. Tegelaste tundeid, mõtteid, aga ka karakterit näidatakse dialoogi kaudu. Näidendi lavastamisel kasutatakse dekoratsioone, rekvisiite, valgustust, heliefekte ja muusikalist kujundust. Nende eesmärk on aidata kaasa tõelisuse illusiooni loomisele. Lavastajat aitavad seejuures autori remargid.

1) naljamäng – _____

2) tegelase iseloom – _____

3) kahekõne – _____

4) kurbmäng – _____

5) teose ülesehitus – _____

1 p

67

1 p

68

1 p

69

1 p

70

1 p

71

Punkte kokku:

Punkte	
Eksamihinne	
Aastahinne	

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM
EESTI KEEL JA KIRJANDUS

31. MAI 2013

Õpilase ees- ja perekonnanimi: _____

Kool: _____

Maakond/linn: _____

Isikukood: | | | | | | | | | | | | | | | | | |

MEELESPEA

1. Eksam kestab 3 tundi (180 minutit).
2. Eksamitöö kirjutamist alusta tiitellehe täitmisega.
3. Ülesannete lahendamise järjekord vali ise.
4. Enne vastamist loe tähelepanelikult tööjuhendeid.
5. Kirjuta vastused selleks ette nähtud kohtadele.
6. Eksamitöö kirjuta sinise või musta tindi või pastaga.
7. Kirjuta vastused loetavalt ja üheselt mõistetavalt.
8. Paranduste tegemisel ei ole lubatud vastust üle kirjutada ega kasutada korrektuuripliatsit või -linti.

1. osa. LUGEMINE

Esimene osa koosneb kahest ülesandest, mille eest kokku on võimalik saada 30 punkti. Ülesannete lahendamiseks on aega ~50 minutit.

1.1. Loe tekst läbi ja lahenda selle põhjal ülesanded. 20 punkti

Uku Randmaa
Minu maailmameri
(Katkend)

Teose autor Uku Randmaa on esimene eestlane, kes üksipäini maailmale ringi peale purjetanud. Alguse sai ta ümberilmareis keskeakriisist ja leinast. Reis kulges purjekal „Temptation 3” ümber Islandi, edasi Madeira kaudu Kanaaridelt ja Roheneemesaartelt üle Atlandi ookeani Panama kanalini, üle Vaikse ookeani, Fidži saartelt Austraalia põhjatipuni, Jõulusaarelt Kookossaarteni, üle India ookeani Hea Lootuse neemeni ning siis kodu poole tagasi.

PURJETAMINE MAAKERA KUKLAPOOLEL

18. mai 2011. Sisetunne kui äratuskell

Sättisin kõik valmis juhuks, kui on vaja kiiresti puri alla võtta. Öösel ärataski mind eriline sisetunne. Nagu titemamma ärkab öösel üles, kui lapsel lutt suust maha kukub, nõnda tunnetan mina jahiga toimuvat. Selgus, et kiirus oli kasvanud nõnda suureks, et jaht oli glisseerima* hakkamas. Sain gennakeri* kiiresti alla ning panin uuesti vahti groot-* ja fokkpurje*. Täiskuu lõõmas taevalael nagu prožektor.

Rõngassaar

20. mai. Ankruheitmine pärlipeenras

Jõudsin Ahe rõngassaarele. See on väikestest saarekestest koosnev ringikujuline korallrahu*, mille keskel laiub vaat et Pärnu lahe suurune laguun*. Ent vaid ühes kohas on saartevaheline veeala piisavalt lai ja sügav, et purjekas pääseks sisse sõitma. Vesi oli nii läbipaistev, et kõik kivid ja rahnud olid nagu peopesal.

Kuhu ankur heita? Vaatasin välja madalama koha, kus vett napilt üle 20 meetri, ühe korallrahu taga, et see varjaks natuke laineid ja ... ankur läks! 60 meetrit ankruketti takkajärele.

Alles hiljem märkasin, et pagan, ümberringi on poiliinid!* Aga siis oli tegu juba tehtud. Kohalikud on siin usinad pärlikasvatajad. Panevad pärlikarbi sisse võõrkeha ja lasevad karbid võrguga uuesti vette tagasi. Karp-lollike kasvatab pärli suureks, kuni inimene tuleb noaga ja teeb kröks! Niisiis, nüüd olen ma keset pärlipeenart nagu rästas maasikates. Jääb loota hea õnne peale, et ma hiljem ankru siit võrkude ja korallide vahelt kuidagi kätte saan.

Hommikul lasksin kummipaadi vette ja sõitsin üht väikesaart avastama. Sattusin pärlifarmi, kus euroopalikes rõivastes perekond rahulikult toimetas. /.../ Siinkandis on kahvatu nahk jõukuse tundemärk: paremal järjel inimesed on heledama nahaga ning lihttöölised, kes näiteks võsa raiuvad või kookospähkleid korjavad, on hulga pruunimad. Pärlifarmerite pere oli kreemika nahaga ...

Ütlesin, et tahan mälestuseks osta ühe musta pärli. Perenaine kutsus mind laua juurde, kus seisis terve hunnik pärleid, nii lahtiselt kui ka kaelakeedeks tehtult. Võtsin kuhjast ühe suvalise pärli, ei mina tea neid kriteeriume, mille järgi pärleid hinnatakse. Turismibrošüürides oli siinset kanti kirjeldatud kui maailma odavaimat kohta, kust pärleid osta: siin saab neid ju otse tootjalt, ilma vahendustasuta. Ma ei tea, mis need hinnad tavaliselt on, aga ühe pärli eest küsitud sada dollarit tundus ikka jube kallis.

Maksin siiski perenaisele soovitud summa. Pealekauba sain temalt kaasa õpetuse, kuidas pärlit läikima lüüa, kui see ajapikku tuhmub. /.../

2.2. Kirjuta tumedalt trükitud sõnad kokku või lahku. Kokkukirjutamisel kasuta kaarekest. 8 punkti

Koonusmäe lähistel on haabade **levimis ala**. See on **kodu lähedane** paik, **haava mets** otse **põllu ääres**, kust tuul toob haabade kohinaga ka põldude hõngu. Haab laulab terve suve rohelisel **lehestiku orelil** vaikset laulu. Lehed värisevad, nagu pelgaksid tuuli, mis üle haaviku **lõunast põhja** heljuvad. Haavaleht on pika vetruva **rootsu külge** kinnitatud litrike, mille iga õhuvirvendus keerdu viib. Bioloogid ütlevad, et lehtede värisemine on **olelus võitlusest** tingitud nähtus. Värisemisega raputab haab lehtedelt maha **iga suguseid** mardikaid ja söödikuid. Kui haavikust on **üle sõudnud** äike, nõretab haavik veest.

Haab on kiire kasvuga **valguse nõudlik** puu, armastab sügavat **huumuse rikast** maad. Metsamehed peavad haaba umbrohuks: paikades, kus haavakände juhtub olema, ilmub rikkalikult võsused **igale poole** ümberringi. Isegi kui haab on juba **maha raiutud**, ajavad juured rohkesti võsused. Puisniidud, kus kasvavad **mai kellukesed** ja teised rohttaimed, on neid täis. Haava tüvi on kaetud **tumeda võitu** koorega, mis on hallikasrohelist värvi. Haava eluiga on keskmiselt sada aastat.

(Kustas Põldmaa ainetel)

2.3. Kirjuta arvud sõnadega selles käändes, nagu need esinevad lauses. Pööra tähelepanu õigekirjale. 5 punkti

1. Lõpetasin kooli 2009. aastal.

2. Spordipäeval osalevad kõik meie klassi 25 õpilast.

3. Rattamaratonil tulin üldarvestuses 206. kohale.

4. Stsenaariumis on kirjas, et 13 näitlejal tuleb etendada mõõgavõitlust.

5. Lõpetasin romaani LIV peatüki lugemise.

Täidab
hindaja

0,5 p	22	23	24
		0,5 p	25
		0,5 p	26
0,5 p	27	28	

0,5 p	29	30
	0,5 p	31
0,5 p	32	33

0,5 p	34	35
	0,5 p	36
0,5 p	37	

Punkte kokku:

1 p

38

1 p

39

1 p

40

1 p

41

1 p

42

Punkte kokku:

Öösel peatusin Tahiti saare juures, täna hommikul alustasin teekonda 90 miili kaugusel asuva Raiatea poole. /.../

Olen juba ligi aasta aega purjetanud Suurel Sinisel, käinud karmis põhjas ja kuumas troopikas. Nüüd tahaksin
45 kallistada oma nelja vahvat last, ema ja ämma. Aga ma olen ju teispool maakera. Kui nende kallistamine on
tõesti see, mida ma kõige rohkem tahan, siis ... tuleb purjed tuulde sättida!

Liigun edasi lääne poole. Eks näis, kuhu tuuled mind lükkavad. /.../

55 Õhtul vaatasin filmi: neid mul nüüd jätkub. Rootsi ümbermaailmapurjetajate meespool salvestas Panama kanali kandis mu arvuti välisele kõvaketale umbes 40 head filmi. Varem vaatasin filme öösi, aga see tekitas stressi. Valvsus kaob, sest kõrvaklapid peas ei saa kuulata jahi hääli ega tunnetada reaalselt mereelu enda ümber. Tunnen kohustust olla öösel eriti valvas, sest siis on purjetamine nagu pilkses pimedas jooksmine: sa lihtsalt tormad edasi, teadmata, mille otsa võid komistada. Päevavalges on parem, siis saab vajadusel ühe pilguga olukorrast ülevaate. /.../

60 Tsüklon* jõudis kohale arvatust varem. Niisiis tuli see
koledus vastu võtta avaookeanil. /.../ Nüüdseks on möura
kestnud juba kaks ööd-päeva. Pea töötab nagu kompuuter,
kontrollides, kust võib tulla mõni järgmine viga. Söögiisu
on null. Higine, must, habetunud. Lihased valusad. Pea
65 valutab pidevast pingest ja tuule undamisest. Tagatipuks
need tuunikalaribad, mis ma kuivama panin, haisevad
nagu ... kala. Milline on üks tavaline tund tormisel merel?
Leban kajutis keset põrandat, kus mul on madrats ja padi.
See koht tundub kõige mugavam ja turvalisem: siit saan
70 piiluda mõõteriistu, vajadusel saan kiiresti püsti ja tekile.
Siin kiilu peal kaardilaua all on ka jahi raskuskese. Põrandal
on koera koht. Mina olengi see koer. Merekoer. /.../ Koera

(Teksti on eksami tarbeks kohandatud.)
 Petrone Print, 2012

glisseerima – vee kohal planeerima
gennaker – lisapuri
grootpuri – suurpuri
fokkpuri – kolmnurkne eespuri
korallrahu, korallriff – korallsaar
laguun – veekogu rõngassaare keskel
poiliin – ujuvate meremärkide rida võrkude tähistamiseks
tsüklon – madalrõhkkond, sellega kaasnev keeristorm

1. Miks võib väita, et Uku Randmaa ümberilmareis läheb kindlasti Eesti purjetamise ajalukku?

2. Selgita teksti põhjal mõistet „rõngassaar”, tuues välja rõngassaarele iseloomulikud tunnused.

3. Nimeta põhjused, miks oli Uku Randmaal keeruline pääseda Ahe rõngassaare laguuni.

4. Mida nimetab autor pärlipeenraks?

5. Mille põhjal autor järeldas, et pärlikasvatavate pere oli jõukas?

6. Leia tekstist näide, mis kinnitab, et turistidele mõeldud reklaam ja tegelikkus ei olnud autori arvates kooskõlas.

7. Nimeta kaks põhjust, miks tekitab öine filmivaatamine autoris stressi.

8. Selgita, kuidas vähendas Uku Randmaa erinevate purjede abil laeva kiirust, kui see oli kasvanud liiga suureks.

Täidab
hindaja

 $2p$ 1 $2p$ 2 $2p$ 3 $2p$ 4 $2p$ 5 $2p$ 6
$$1+1p$$

7

 $2p$ 8

SA INNOVE

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM EESTI KEEL JA KIRJANDUS 2013

Mina ja loodus

[illegible]

2. osa. KIRJUTAMINE

Teine osa koosneb kuuest ülesandest, mille eest kokku on võimalik saada 70 punkti. Ülesannete lahendamiseks on aega ~130 minutit.

2.1. Loe tekstid läbi ja kirjuta vähemalt 200-sõnaline kirjand teemal „Mina ja loodus”. Kirjandis võid toetuda loetud tekstidele. Ülesande lahendamiseks on aega ~90 minutit. (40 punkti)

Kaur leiab loodusest nii elatise kui ka emotsiooni

„Sõltun loodusest väga palju: kasutan selle ressursse enda elatamiseks, samas otsin loodusest ka emotsiooni,” ütleb Rakke vallas teraviljakasvatuse ja peamiselt kanuumatkade korraldamisega tegeleva Aali ajaviitetalu peremees Kaur Salus.

Ta räägib, et ette tulnud raskustest hoolimata on teraviljakasvatus praeguseks jalad alla saanud ning annab päris korraliku sissetuleku äraelamiseks. Seetõttu jääb aega tegeleda ka oma hobidega: matkade korraldamise ja läbiviimise, aga samuti näiteks kalastamisega.

Kaur Salus on veendunud, et põllumehena tuleb looduse seadustega leppida, sest kõige muutmine ei ole inimese võimuses.

Tiina naudib elu metsade vahel

Mets on Tiina jaoks turvaline paik, ka pimedas. Hämaral koduteel tunneb ta iga käänakut, saab aru, kui sissetallatud rajalt kõrvale kaldub. „Täielikku pimedust olen tajunud vaid paaril korral novembriõhtu tihedas sajus. Muul ajal taevas ikka helendab. Täiskuuõises laanes ei paista maailm hallina, vaid mahedates värvivarjundites,” jutustab ta.

Tiina Reintal on kasvanud Tallinnas Mustamäel kivimajas. Praegu meeldib talle tulede säras linnas käia mõned korrad aastas.

Adele Marie energia tuleb puudest ja jõgedest

„Minu jaoks tähendab loodus kõike, see on nagu ema süli – maandaja ja jõu allikas. Loodus on ülim jumala looming,” räägib Adele Marie Pärnamägi, kes vaheldumisi elab Raplamaal Kehtnas ja esivanemate kodus Sallas.

Väga olulised on naise jaoks jõed, need riisuvad puhtaks tema mõtted, oma sõnul saab ta veevooluga kõik ebakõlalise ära saata. Eriline tähendus on ka puudel, eriti kuuskedel ja tammedel.

„Kehtnas on üks kuusk, mille oksad algavad madalalt ja mille otsa on kerge ronida ning millel on väga tugev energiaväli,” toob naine näite.

Puude otsas või juures Adele Marie mediteerib: sirutab sõrmed üles ning temasse voolab palju valgust ja kirkust, kõik must kaob aga maasse. Loodusel on tema elus tähtis koht juba lapsepõlvest saadik.

Riho: ümbritsevat mõistame enda kaudu

Loodusemees ja põliskülade idee eestvedaja Riho Kokk usub, et loodus /.../ aitab inimesel jõuda sisemise äratundmiseni. Inimese sisemine loodus peab aga välisega kooskõlas olema, sest ebakõlad annavad endast kiiresti märku kas siis haiguse või mõne muu häda näol.

Riho ei ole ennast kunagi loodusearmastajaks pidanud, vähemalt ei ole ta endast sel moel mõelnud. Loodus on tema jaoks loomulik ja iseeneslik. „Olen mingil põhjusel siia sattunud ja ehk on siis lapsepõlvest mingid mõjutused, et hing ikka kisub metsa, järve ja lõkke äärde,” mõtiskleb Riho. Looduses viibimise suurimaks väärtuseks on tema sõnul see, et saab kuulata iseennast, mis linnakäras suuremat ei õnnestu.

(Virumaa Teataja, 19.01.2013)

Adele Marie, foto Arvet Mägi

9. Nimeta kaks tunnust, mille põhjal võib väita, et Uku Randmaa teos on kirjutatud päevikuna.

10. Mida tähendavad järgmised väljendid? Tõmba õigele selgitusele joon alla.

sisemine kompass (vt rida 38)	kompass, mis näitab, kuidas jõuda Raiatea saarele mõte, mis näitab, kuidas koduteed leida sisetunne, mis näitab, mida inimene tegelikult tahab laevas kasutatav sisemine kompass
koeraelu (vt rida 72)	turvaline elu vilets, raske elu koera elu, mis möödub põrandal koera vilets öine elu

Punkte kokku:

1.2. Loe tekst läbi ja lahenda selle põhjal ülesanded. 10 punkti

Viio Aitsam
Rahvuslind suitsupääsuke saab 50aastaseks
Maaleht, 2.11.2012

Üle 50 aasta tagasi läks liikvele Rahvusvahelise Linnukaitsenõukogu üleskutse, et iga maa võiks valida endale rahvuslinnu. Soov oli, et rahvad rohkem lindudest hooliks. Eestis oli rahvuslinnu valimise eestvõtja Eerik Kumari, autoriteetne ornitoloog. Ta oli sõja ajal eesti laskurkorpuses olnud, temale ei saadud midagi ette heita. Selle taga, et Eestis just suitsupääsukese juurde jäadi, on õpetaja ja looduskirjanik Kustas Põldmaa, kes sel ajal oli tuntud ja hinnatud mees, kirjutas ajalehtedele ja mujalegi palju loodusjuttusid.

Suitsupääsuke, joonistus Jolanta Rudus

- 10 **Vene värk ja rahvusvärk**
Rahvuslinnu nimetusele oli kolm kandidaati: lisaks Põldmaa soovitatud suitsupääsukesele pakkus mõnd merelindu Kalev Pild, üliõpilane Tiit Randla tuli aga välja saaremaa männi-käbilinnuga. Randla ütleb nüüd, et tema ettepanek väga tõsine ei olnud, küll oli tõsine ettevõtmine ise. „See oli aeg, kus pooled ülikooli õppejõududest olid veel nii-öelda eestiaegsed ja meie kõik veel Eesti ajal sündinud,” meenutab ta. „See andiski asjale teise maigu – rahvuslinnu valimises polnud mitte midagi dissidentlikku (erimeelset), seda võeti kui täiesti loomulikku asja. Kogu see ettevõtmine oli väga üksmeelne ja lõppes sellega, et valitigi suitsupääsuke. Kõik olid rahul.”
- Elle-Mari Talivee ja Meelis Uustal on ajakirjas Eesti Loodus maininud, et rahvuslinnu valimisel, nagu ka Eesti punase raamatu puhul, ilmnes mõningaid probleeme, sest „vene värgile rahvusvärgi tegemine ei meeldinud”. /.../
- Oma lind valiti üle maakera paljudes riikides, aga kõikjal pole nad kaugeltki samasugust poolehoidu ja püsimenu nautinud nagu Eestis.
1988. aastal kinnitati suitsupääsuke ühes rukkilillega rahvussümboleiks ka riiklikult.

Lapsepõlve lind

25 „Igal kevadel, kui esimesed suitsupääsukesed kohal, ütlen neile tere,” räägib Raplamaa

Täidab
hindaja

1+1 p

1 p

1 p

taluperenaine Asta-Mari Oruväli. Teretada pole keeruline, sest naise lehmalaudas ja kuuri all on kümneid pääsukesepesi. „Eelmisel aastal kostis kõvasti juttu, et pääsukesed on kadunud,” meenutab ta. „Turtsusin siis omaette, et muidugi nad kaovad, kui keegi ei viitsi enam loomi pidada.” Oruväli peab pääsukesi maainimese lindudeks, sest nad on nii karmad ja töökad. „Kui jälle nende laul siin lahti läheb, siis ma trimmeriga aias ei tööta. Kasutan vikatit, et lindude laulu kuulda,” ütleb perenaine.

Hiiumaa metsanaine Aira Toss kõneleb, et temal seostuvad pääsukesed lapsepõlvega. „Pääsuke on ju see lind, kes toob päevasooja, alati on tore, kui nad kohale jõuavad.”

Looduse side

Raplaamaa joonisfilmikunstnik Valter Uusberg nendib, et rahvuslinnu näol oleme kokku leppinud, et meile on loodus tähtis mitte kui abstraktne keskkonnahoid, vaid kui meie rahvuslik loodus. „Suitsupääsuke on väga omane – eriti oma vidistamise ja lennuröömuga,” leiab ta. „Rahvuslindu ning rahvuslille vajavad väikerahvad tõenäoliselt rohkem kui suured, kes teavad niigi, et nad on suured ja võimsad,” arutleb Aira Toss. „Väikerahval on vaja kinnitust, et me oleme olemas ja meil on ühendavad sümbolid,” nendib ta. „Lind tähendab lendamist ja lendamine on vabadus, üks rahvuslind kannab ka endas vabadust.”

Loendus 2011

- Suitsupääsukeste pesakohad asuvad valdavalt lautades ja tallides, kuurides, pööningutel, küünides, aga ka saunades, välikäimlates, garaažides ja tuulekodades.
- Neid meelitavad ligi nii loomapidamisega kaasnevad kärbsed kui ka sääskedest ja teistest putukatest kihavad märgalad, kust lisaks toidule saab pesaehitusmaterjali koguda.
- Kariloomade ja kodulindudega majapidamistes on asustatud pesade arv märkimisväärselt suurem kui mujal.
- Veekogude tüübi ja läheduse mõju pääsukeste arvule on silmatorkav.
- Suitsupääsukeste pesitsusperiood Eestis võib kesta koguni 5 kuud. Kuigi osa linde asub pesitsema erandlikult vara või hilja, võivad paljud pesitseda suve jooksul 2–3 korda.
- 2011. aasta suvel võttis kahekordse pesitsemise ette 13% suitsupääsukesepaaridest. 1% kasvatas üles isegi kolmanda pesakonna. Varaseimad pääsupojad koorusid 8. juunil ning hiliseimad, kolmanda kurna pojad alles 3. septembril.
- 2011. aastal oli suitsupääsukeste pesas keskmiselt 4,1 poega, mis on 1990. aastate tulemustest (4,2–4,6 poega) märgatavalt halvem.
- Piirkonniti oli olukord erinev: tublisti rohkem poegi oli Saare- ja Hiiumaa pesades (vastavalt 4,6 ja 4,5) ning keskmisest vähem Harju-, Viljandi- ja Läänemaa pesades (3,6–3,8).
- 2011. aasta poegade arvu rekord pärineb Saaremaalt – 8.

(Teksti on eksami tarbeks kohandatud.)

Suitsupääsuke, foto Remo Savisaar

1. Kelle algatusel ja miks hakkasid riigid valima endale rahvuslinde?

Täidab
hindaja

$-1 p$	12
--------	----

2. Miks on väikerahvastel rahvuslindu rohkem vaja kui suurtel rahvastel?

$$2p \quad \square_{13}$$

3. Mis probleemiga eestlased endale rahvuslindu valides kokku puutusid?

$$2p \quad \boxed{14}$$

4. Leia tekstist rahvauskumus, mis on seotud pääsukestega.

1 p 15

5. Mitu protsenti suitsupääsukesepaaridest pesitses 2011. aastal üks kord?

1 p 16

6. 1990. aastatega võrreldes on suitsupääsukeste arvukus langenud. Leia tekstist lause, mille põhjal võib seda järeldada, ning kirjuta see täpselt vastusesse.

2p 17

Punkte kokku: